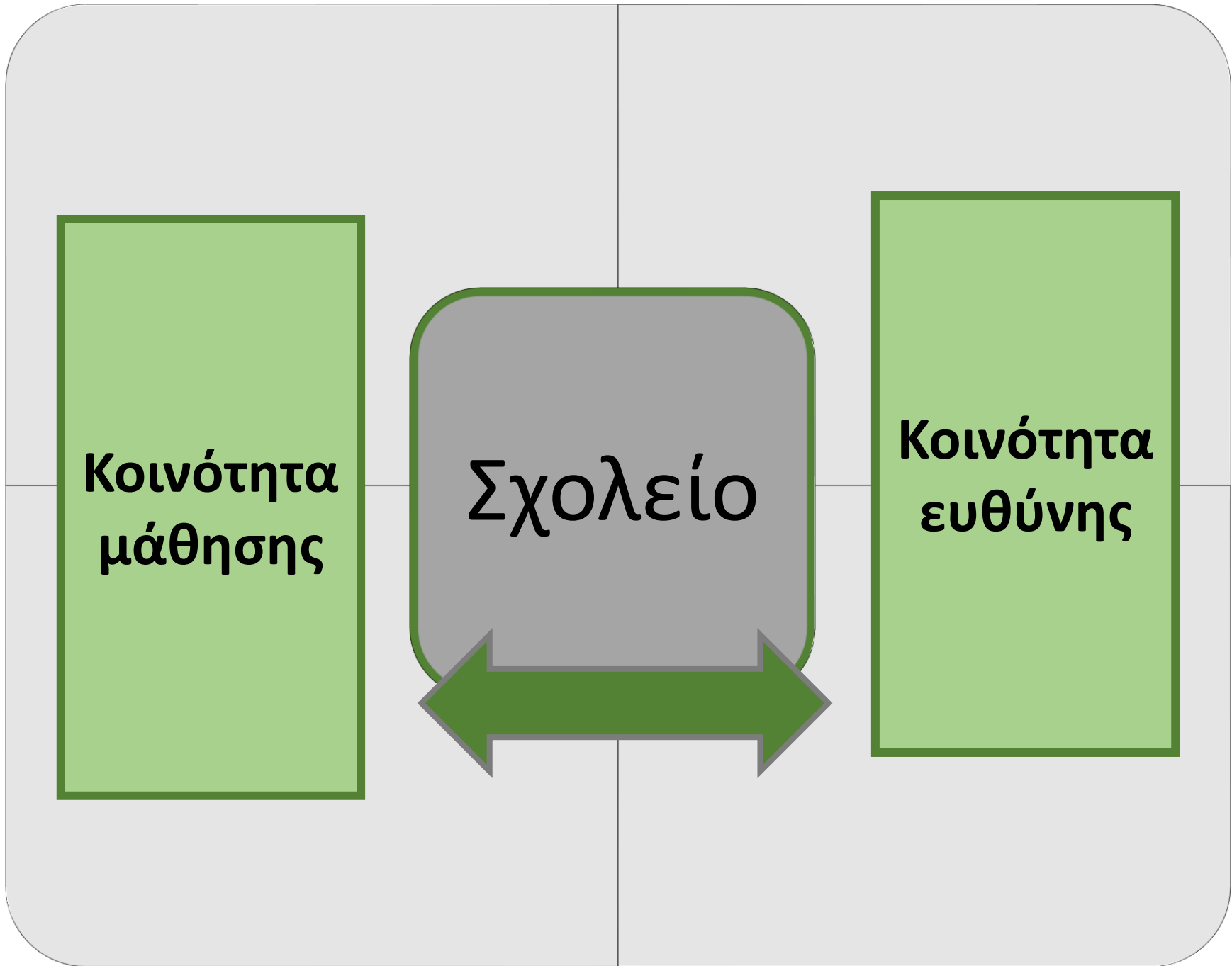
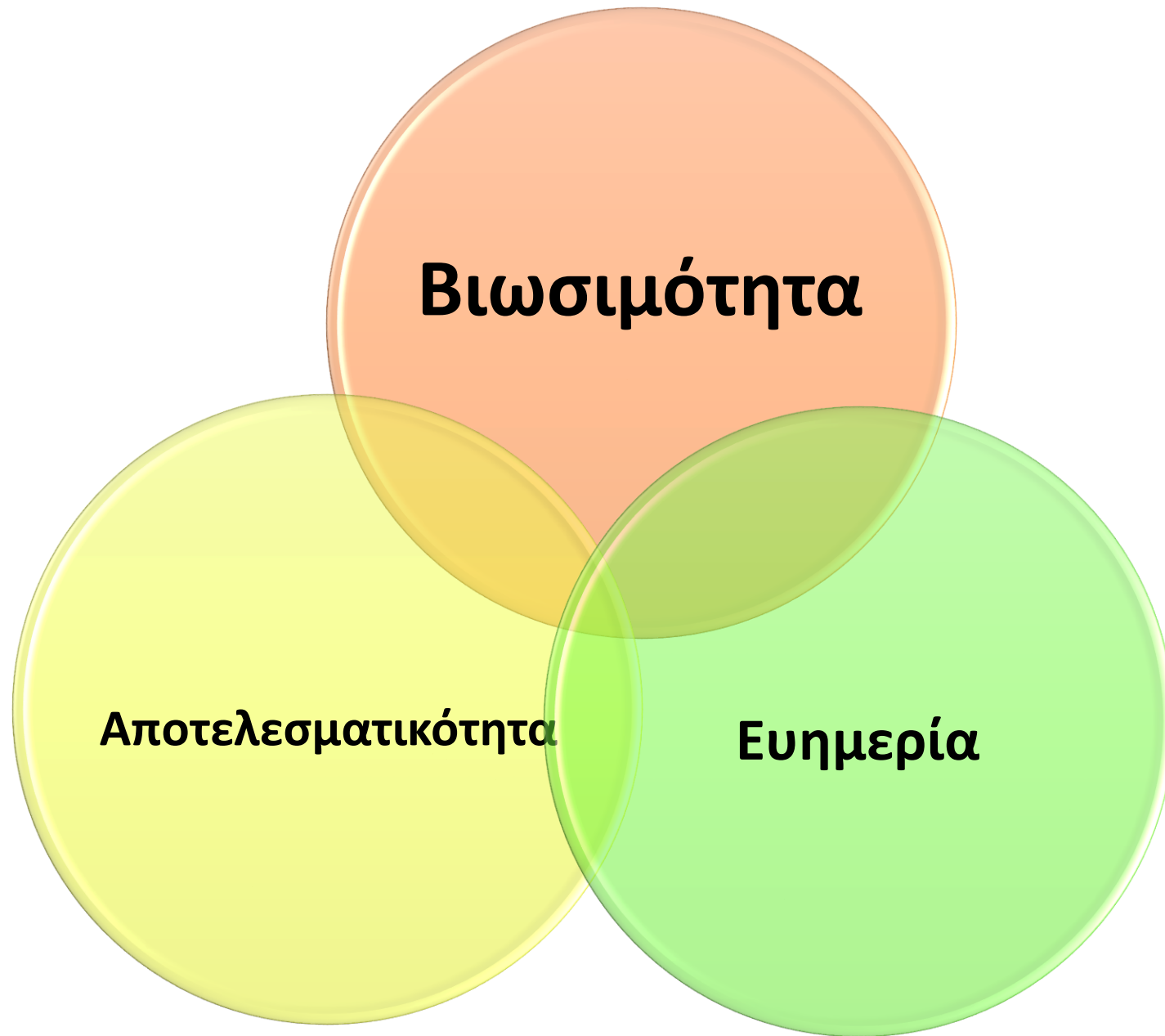

Οργανωσιακή-Κοινωνική Ψυχολογία με εφαρμογές στη διοίκηση της εκπαίδευσης

Ευαγγελία Παπαλόη

ΣΕΠ ΕΑΠ

Βιωσιμότητα

Αποτελεσματικότητα

Ευημερία

Εξωγενείς και
ενδογενείς παράγοντες
επηρεάζουν τη στάση
μας απέναντι στην
εργασία μας και το
νόημα που αποδίδουμε
σε αυτή

Οι παράγοντες αυτοί
μπορούν να εμπνεύσουν
τον εργαζόμενο
→ είτε να εργαστεί
σκληρότερα,
→ είτε να νιώσει εντελώς
«ξένος» μέσα στον
οργανισμό

(Greenberg & Baron, 2013)

**Το νόημα στην
εργασία**

**Εργασία με
νόημα**

Meaning **at** work: θετική ψυχολογική κατάσταση του ατόμου λόγω της αποδοχής του ως μέλος της επαγγελματικής κοινότητας στο χώρο που δραστηριοποιείται

Meaning **in** work: επιθυμία του ατόμου να ανακαλύψει και να αποκτήσει εμπειρίες αναφορικά κυρίως με τον ρόλο του και το αντικείμενο της εργασίας του (Pratt & Ashworth, 2003· Rosso et al., 2010· Steger et al., 2012).

**η εργασία παρέχει στο άτομο τη δύναμη να επικυρώσει την αυτοαντίληψη του και την πνευματική του ικανοποίηση
(Heneman, 1973)**

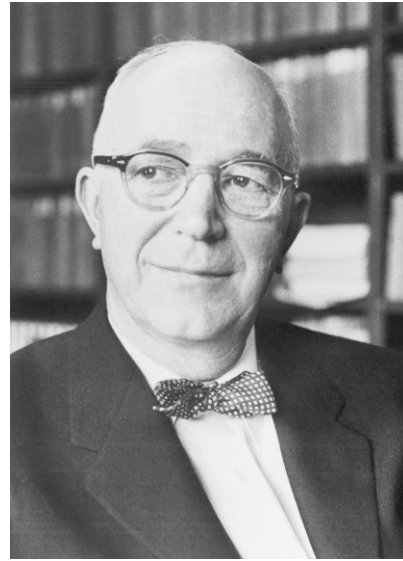
Το αντικείμενο της ΚΨ είναι η
κοινωνική συμπεριφορά

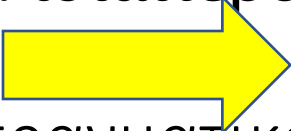
Αντικείμενο της Κοινωνικής Ψυχολογίας

Όλα τα φαινόμενα που έχουν σχέση με την ιδεολογία και την επικοινωνία αναφορικά με τη γένεση, τη δομή και τη λειτουργία των ομάδων

Gordon Allport (1935)

Η ΚΨ ασχολείται με την επιστημονική διερεύνηση του πώς οι σκέψεις, τα συναισθήματα και η συμπεριφορά των ατόμων επηρεάζονται από την πραγματική, φανταστική ή υπονοούμενη παρουσία άλλων ατόμων

Η ιδιαιτερότητα της Κ.Ψ. σε σχέση με τις άλλες κοινωνικές επιστήμες
 το κοινωνιο- ψυχολογικό βλέμμα που ρίχνει στην
πραγματικότητα:

- η ψυχολογία και η κοινωνιολογία βλέπουν την κοινωνική πραγματικότητα με δυαδικό τρόπο (άτομο- κοινωνία)
- η Κ. Ψ. επιχειρεί μια τριαδική ανάγνωση των γεγονότων : προσδίδει μια αντικειμενική διάσταση στα υποκειμενικά φαινόμενα, εμπλουτίζει το κοινωνικό υποκείμενο με έναν εσωτερικό κόσμο και, επανεντάσσει το ατομικό υποκείμενο στον εξωτερικό κόσμο, δηλαδή στην κοινωνία.

Stanley Milgram (1974)

Η ΚΨ αυτού του αιώνα, μας διδάσκει ένα σπουδαίο μάθημα: πολύ συχνά, το πώς θα συμπεριφερθεί κάποιος δεν εξαρτάται τόσο από το τι είδους άνθρωπος είναι όσο από το είδος της κατάστασης μέσα στην οποία θα βρεθεί

Βασικές Αρχές

Οι κοινωνικοί ψυχολόγοι υποστηρίζουν ότι το άτομο δεν υπάρχει παρά εμπλεγμένο μέσα σε ένα κοινωνικό δίκτυο και ότι δεν υπάρχει κοινωνία που να μην βρίθει από ατομικότητες.

Το άτομο, κατοικείται από μια κοινωνία αληθινών ή φανταστικών προσώπων, φίλων ή εχθρών με τους οποίους διατηρεί έναν αέναο, εσωτερικό και υποσυνείδητο διάλογο. Σε φαινόμενο διαρθρώνονται μεταξύ τους, ψυχολογικοί (ατομικοί) και κοινωνικοί (συλλογικοί) παράγοντες

Η Κοινωνική Ψυχολογία, προσπαθεί να ερμηνεύσει τη σύγκρουση μεταξύ ατόμου και κοινωνίας
Ατομικότητα + συλλογικότητα – έννοιες αλληλένδετες και αλληλοεξαρτώμενες

Σ. Παπαστάμου

Τα 4 επίπεδα ανάλυσης της κοινωνικής πραγματικότητας- W. Doise

ενδο-ατομικό – ανάλυση ψυχολογικών ή ενδο-ατομικών διαδικασιών που ερμηνεύουν τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα οργανώνουν τις εμπειρίες τους από το κοινωνικό περιβάλλον

δι-ατομικό – ανάλυση διαδικασιών διαπροσωπικής αλληλεπίδρασης στο πλαίσιο μιας δεδομένης κατάστασης

δι-ομαδικό – διαφορές θέσης που μπορεί να υπάρχουν μεταξύ διαφόρων κατηγοριών ατόμων για την ερμηνεία της αλληλεπίδρασής τους σε συγκεκριμένες καταστάσεις

ιδεολογικό – ο ρόλος των γενικών κοινωνικών πεποιθήσεων και των κοινωνικών σχέσεων μεταξύ ομάδων κατά την κοινωνική αλληλεπίδραση

Ερευνητικά Πεδία ΚΨ

- διομαδικές σχέσεις
- προκατάληψη
- φυλετικά και εθνικά στερεότυπα
- διακρίσεις
- κοινωνικές συγκρούσεις
- αναποτελεσματικότητες κ παθολογίες των κοινωνικών θεσμών
- επιβλαβείς συνέπειες της σύγχρονης κοινωνίας στην ψυχική υγεία
- προβλήματα της παραβατικότητας κ της αντικοινωνικής συμπεριφοράς

Cartwright

Κοινωνικός κονστρουξιονισμός

Μελετά μορφές ζωής και δραστηριότητες που συγκροτούν το επίπεδο του κοινωνικού (Wetherell, 2005). Οι ερευνητές στρέφονται στο λόγο, για να αναδείξουν τις κοινωνικές δράσεις

Η πραγματικότητα και η ανθρώπινη εμπειρία είναι κοινωνικά κατασκευασμένες (Berger Luckman, 1967, Μποζατζής & Δραγώνα, 2011).

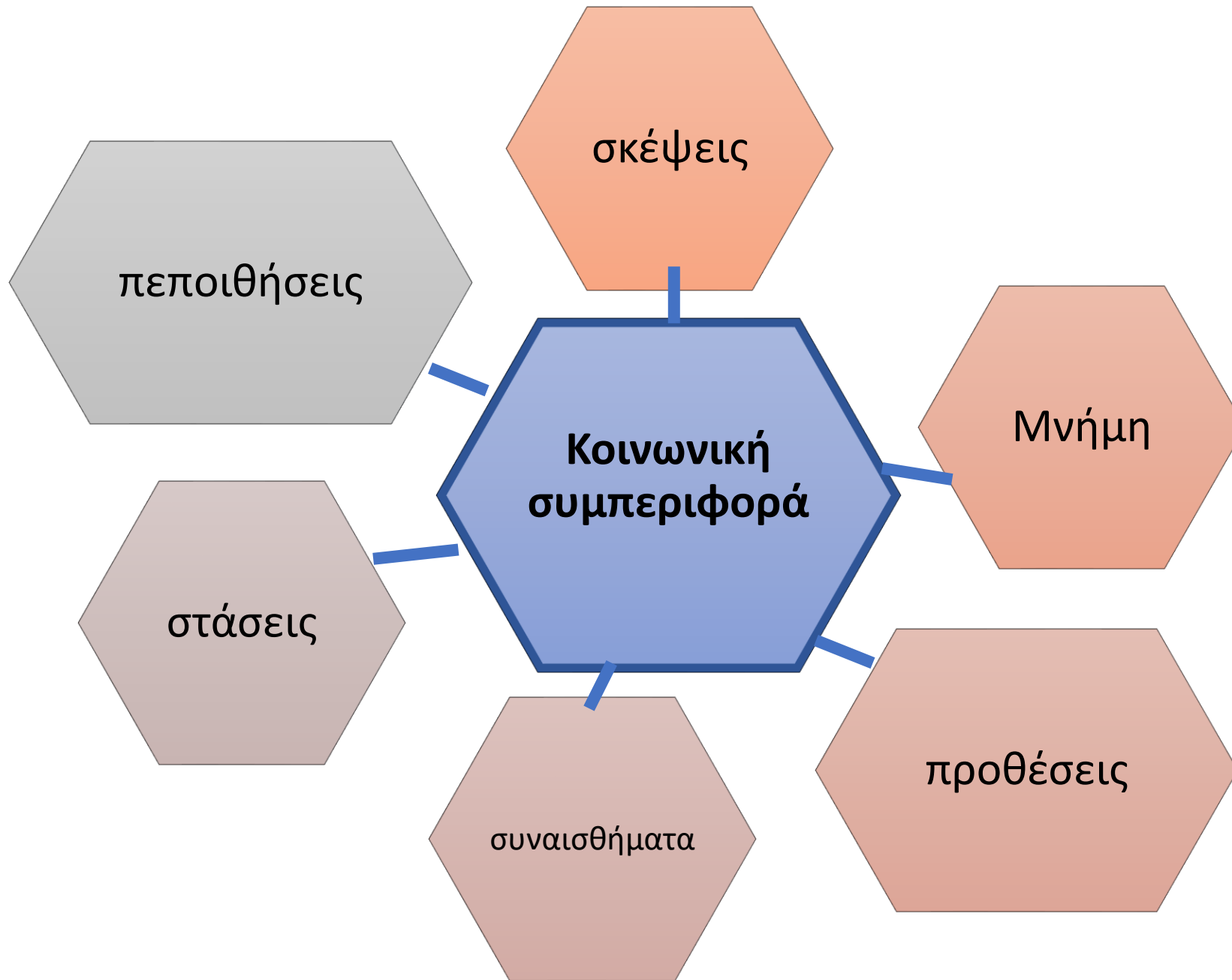

Η γλώσσα αποτελεί πεδίο που οικοδομείται, και μαζί της και η κοινωνική πραγματικότητα. Οι συνομιλητές είναι ενεργοί συνομιλητές στο πλαίσιο της συγκεκριμένης κοινωνικής αλληλεπίδρασης

Δεν επιδιώκουμε να δούμε τι κρύβεται πίσω από το λόγο: ο ίδιος ο λόγος γίνεται αντικείμενο μελέτης

Κοινωνική αντίληψη

Η διαδικασία μέσω της οποίας προσπαθούμε να γνωρίσουμε και να κατανοήσουμε τους άλλους ανθρώπους (λόγια, κίνητρα, σκοποί, γνωρίσματα, κλπ.)

Η μελέτη της κοινωνικής συμπεριφοράς

αποτελεί μια πρό(σ)κληση να «βγούμε έξω» από τις συνήθειες πρακτικές μας, να δεσμευτούμε σε μια **διαδικασία** **αμφισβήτησης και επαναπροσδιορισμού των πλαισίων αναφοράς** που έχουμε και να ανοιχτούμε σε νέους τρόπους σκέψης, υιοθετώντας έναν περισσότερο **αναστοχαστικό** ρόλο και, μαθαίνοντας να ενεργούμε ως **δρώντα υποκείμενα και παρατηρητές της ίδιας μας της δράσης.**

Οργανωσιακή Ψυχολογία & Συμπεριφορά

Οργανωσιακή Ψυχολογία

Μελετά τη συμπεριφορά, τις στάσεις και τις πνευματικές διαδικασίες των ατόμων σε σχέση με το εργασιακό τους περιβάλλον

2 κατευθύνσεις

- ατομικό επίπεδο (εργασιακή)
- ομαδικό επίπεδο (οργανωσιακή)

παλ.: Βιομηχανική Ψυχολογία και επιστημονική διοίκηση βάσει της ανάλυσης της οργανωσιακής συμπεριφοράς (F.W. Taylor)

Οργανωσιακή Συμπεριφορά

Συγγενές επιστημονικό πεδίο με την ΟΨ, αποτελώντας κλάδο της διοικητικής επιστήμης (management).

ΟΣ: μελετά τις συμπεριφορές & στάσεις των ατόμων στους οργανισμούς (Gordon, 2002)

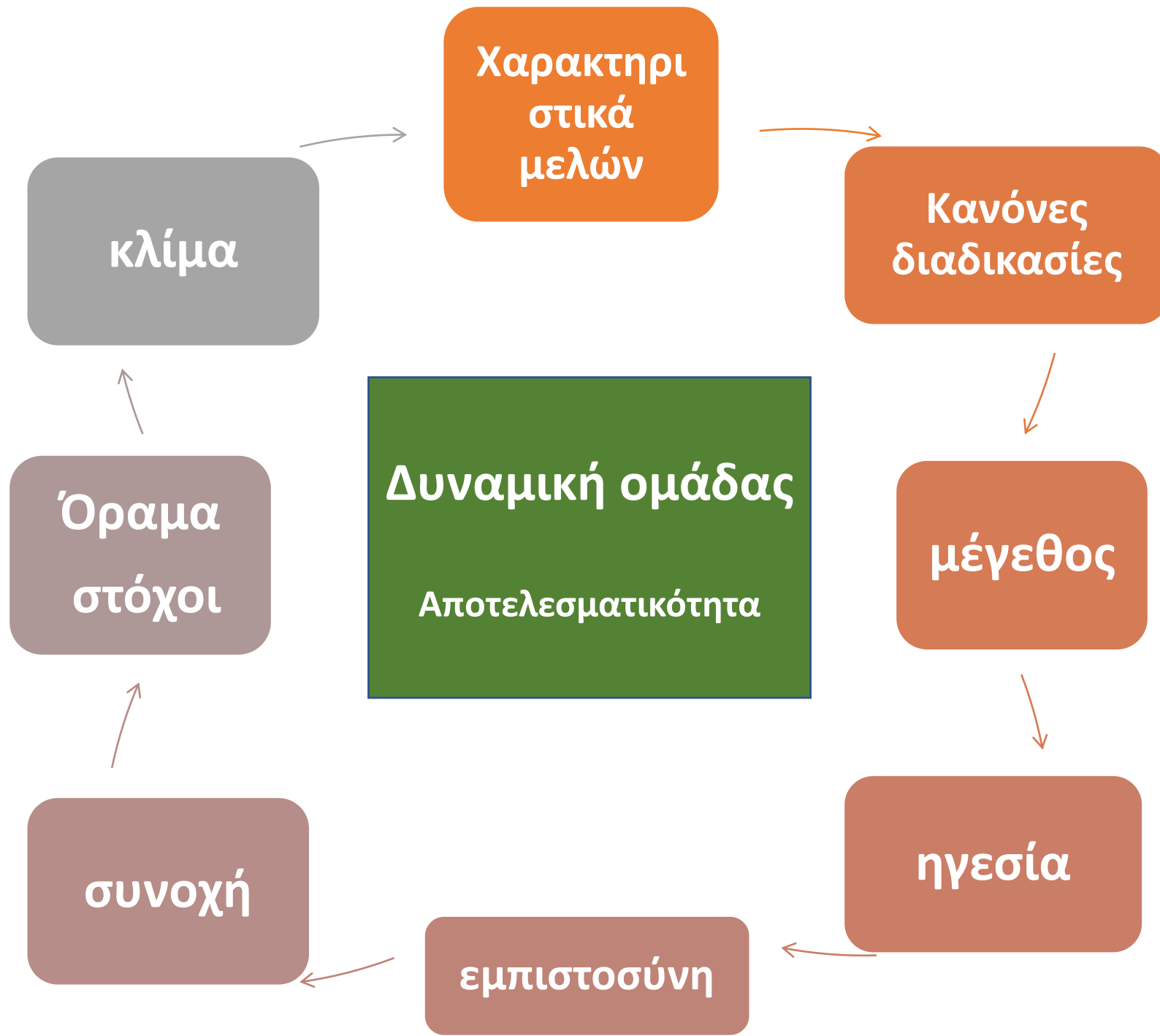
ΟΣ: μελετά την επίδραση των ατόμων, των ομάδων και της δομής ενός οργανισμού στην εργασιακή συμπεριφορά με στόχο τη βελτίωση της οργανωσιακής απόδοσης (Robbins & Judge, 2007)

Η
οργανωσιακή
ψυχολογία &
συμπεριφορά
στον 21^ο αι.

Η κατανόηση του ρόλου των
Ανθρώπινων Πόρων στους
οργανισμούς

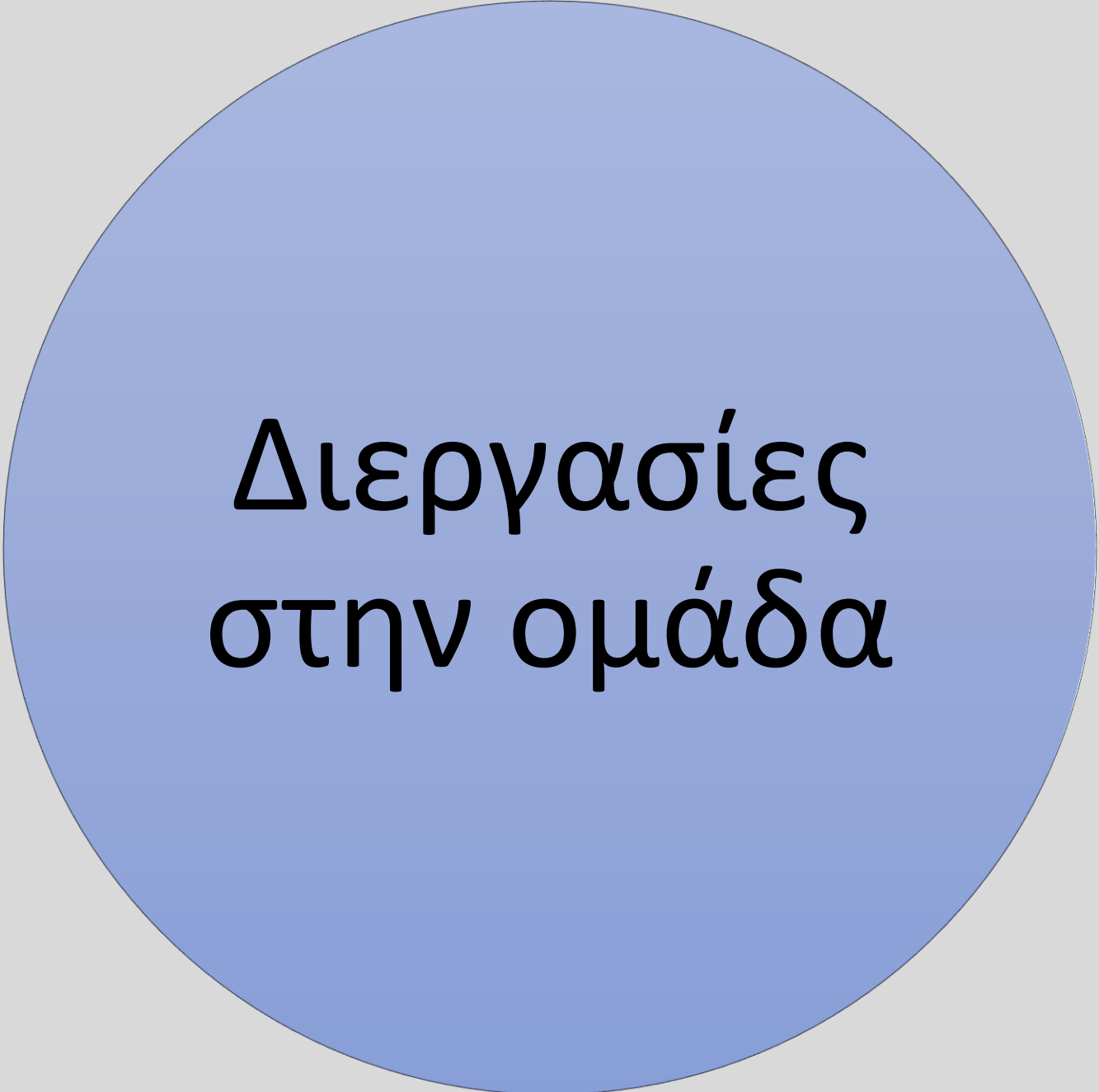
- Κατανόηση του εργασιακού
άγχους
- εργασιακή ανασφάλεια
- καλλιέργεια νέων δεξιοτήτων

Αλληλεπίδραση: ανταλλαγή πληροφοριών, συναισθημάτων και ενέργειας μεταξύ δυο ατόμων μέσα σε ένα σύστημα

Η ποιότητα των αλληλεπιδράσεων σε μια ομάδα εξαρτάται από την ωριμότητα της ομάδας και την αρμονική κατανομή των ρόλων μεταξύ των μελών

Διεργασίες
στην ομάδα

Συλλογική πόλωση

Η τάση που έχουν οι ομάδες να παίρνουν μετά από ομαδική συζήτηση πιο ακραίες θέσεις από το μέσο όρο των ατομικών θέσεων των μελών τους αλλά προς την κατεύθυνση που τείνουν οι ατομικές θέσεις

Αίτια

Ατράνταχτη πεποίθηση στην εγγενή ηθική της ομάδας

Άμεση πίεση που ασκείται σε μέλη της ομάδας που εκφράζουν επιχειρήματα που έρχονται σε αντίθεση με στερεότυπα, ψευδαισθήσεις, υποχρεώσεις της ομάδας

Αυτό-λογοκριτικές τάσεις όσων παρεκκλίνουν από την επιφανειακή κοινωνική συναίνεση που επικρατεί στην ομάδα

Ψευδαίσθηση των μελών της ομάδας σχετικά με τη γνώμη της πλειοψηφίας

Επιπτώσεις

η συστηματική αποφυγή κάθε ρήξης και σύγκρουσης αποδυναμώνει σημαντικά τη λήψη αποφάσεων.

Συλλογική Ακρότητα

η συναίνεση είναι
πιο ακραία από τον
μέσο όρο των προ-
συναινέσεων

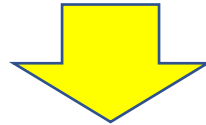
Φαινόμενο Groupthink

Έκφραση ακραίας
μορφής συλλογικής
πόλωσης

Εξουσία – Ισχύς

- συγκεντρωτικό μοντέλο
- δημοκρατικό μοντέλο
- laissez-faire (αδιάφορο/παθητικό) μοντέλο

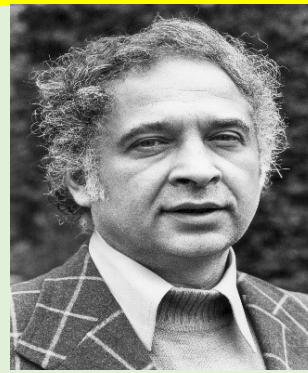
Η μειοψηφία για να είναι αποτελεσματική θα πρέπει να επιδείξει συνέπεια σε επίπεδο μηνύματος και θέσεων

Το μήνυμα: να είναι σαφές και να οδηγεί τους αποδέκτες του να εστιάσουν σε αυτό και όχι στον πομπό.

Οι θέσεις της : δεν θα πρέπει να βρίσκονται σε πλήρη αντίθεση με την κρατούσα άποψη γιατί, σε αυτή την περίπτωση, η πλειοψηφία θα την περιθωριοποιήσει παρουσιάζοντάς την ως ακραία.

Η επιρροή της μειοψηφίας (Serge Moscovici, 1967,1970)

Η μειοψηφία μπορεί να επηρεάσει την πλειοψηφία, σύμφωνα με 4 παράγοντες:

- **το στυλ συμπεριφοράς** (συνέπεια, αυτοπεποίθηση, αντίσταση στην κοινωνική πίεση, αμεροληψία)
- **το στυλ σκέψης** (επιχειρηματολογία)
- **η ευελιξία** (συναινετική και συνεργάσιμη vs. άκαμπτη)
- **η ταυτοποίηση** (δεν διαφοροποιείται από τα υπόλοιπα μέλη)